

Зміст

Богдан Плав'юк, 0 м над рівнем моря	5
Августина Рабинюк, 550 м над рівнем моря	35
Чернівці, 158 км — Яворів, 62 км до Буркута	46
Польова Птиця, 360 м над рівнем моря	57
Яворів, 62 км — Буковець, 51 км до Буркута	71
Ольга Окуневська, 540 м над рівнем моря	89
Буковець, 51 км до Буркута	96
Верховина, 37 км — Буковець, 51 км до Буркута	109
Кирило Звінчук, 565 м над рівнем моря	120
Криворівня, 45 км до Буркута	130
Криворівня, 45 км — Зелене, 15 км до Буркута	143

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Сестра Пётра, 820 м над рівнем моря	156
Шибене, 7 км до Буркута — Буркут	168
NN, 930 м над рівнем моря	185
Леся Українка, Ольга Кобилянська	191
Буркут	199
Ольга Окуневська	213
Надія Плав'юк	223
Буркут — Шибене	232
Дзвінка Біленчук	241
Богдан Плав'юк	244
Післямова	253

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Богдан Плав'юк,
0 м над рівнем моря

Так її й запам'ятав: захоплена й трохи знервована, мама сидить на дивані з трьома коробками. З першої виймає документи — червоні протерміновані закордонні паспорти, свідоцтва про смерть своїх і татових батьків, план газифікації, папери на землю, куплену в Буркуті... З другої — цукерки: вона їла тільки найдешевші карамельки, навіть коли було повно «червоних маків», «зоряних сяйв» і «ромашок». А з третьої — серед листівок, вирізок з газет, ксерокопій та інших матеріалів про Лесю Українку і Карпати — виписану на цупкому папері цитату, яку я знаю дослівно: «Пробування Лесі Українки в Буркуті було одним із найщасливіших моментів у її житті».

Так писав Климент Квітка, майбутній чоловік письменниці. У липні-серпні 1901-го він супроводжував у це

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

найдалше село Українських Карпат Лесю, що напередні похоронила Сергія Мержинського, якого голосно називала «товаришем» і шепотом «любим». І в мамі був намір побудувати готель, присвячений тій подорожі й тим переживанням Лесі Українки.

Мама щоразу дивувалася, як багато я можу знищити солодкого. Вона наповнювала коробку різними ваговими цукерками й дозволяла їх з'їдати скільки влізе. Надіялася, що від переситу з часом втрачу до ласощів цікавість. «Мав би совість: шоколадні поз'їдав одразу, а "дюшески" й "рачки" лишив! Хоч би один "каракум" іншим відклав», — глибоко помилялася мама, адже досить швидко я справлявся і з карамельками.

Особливо дорогі цукерки вона купувала, коли батько напивався і влаштовував «бенефіс». Сама ж у ті дні їла навіть не карамельки, а просто цукор. П'яний тато в мокрих штанях лежав у ванні, щось співав — зазвичай вульгарні армійські пісеньки. Вона ж сиділа на кухні, з'їдала кілька столових ложок цукру, а вже потім ішла витирати підлогу, роздягати його, шморгала носом, намагаючись не розплакатися. Мама голосно вишкрябувала цукор з краєчків пуделка і, ніби дитина, що повторює вірш перед виступом, без упину промовляла оту згадану мною на початку цитату. Закінчувалися слова Климента Квітки про Лесю так: «І спогад про побут у Буркуті до самого кінця ховала в душі як святощ».

Як «святощ» мама тримала історію баби Августини, яка бачила Лесю Українку, коли та проїжджала через

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

їхнє село Яворів. Також як святощ вона берегла спогад, коли разом із сестрами — Валею й Марією — гралася біля хати піаністки, дочки священника, у якої письменниця зупинялася з 21 на 22 липня 1901-го. Мама з сестрами почали розшукувати свідчення про Лесею у своєму селі ще в дитинстві. У нотах піаністки покійна сестра Марія знайшла лист, надісланий на адресу музикантки, який піаністка, здається, забула Лесі вручити чи переслати. Сестри його так і не прочитали й нікому не віддали, березучи «як святощ». Мама планувала колись той лист виставити в рамці на рецепції готелю в Буркуті.

Це все, що пов'язувало мене з Лесею. А ще та історія перед остаточним від'їздом на постійне проживання до тітки Валі в Одесу, тринадцять років тому, коли після трагедії з мамою батько повіз чотирнадцятилітнього мене у похід. Пригода завершилася у тому ж Буркуті, який після повені 2008-го перестав, зрештою, вважатися селом і який називали краєм світу. Там, майже на кордоні з Румунією, старий напився, ми розсварилися, заблукали на кілька годин. Здається, саме у Буркуті ми остаточно зламалися, як стара радянська кавомолка: її постійно носиш у ремонт, а одного дня тобі кажуть, що останній майстер таких речей вийшов на пенсію. Зрештою, а може, саме тоді настає пора її викинути?

Не раз той Буркут мені снівся. Попереду — гори. Над ними сонце — як газова конфорка, де середина чорна, а з боків жовтогарячо-синюваті язички. І біля ріки

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

стоїть Леся Українка: дивитися, як за мить згорить світ, ніби кімната, де напустили газ і мають ще кілька митей до іскри. І постать знає, що світ згорить, але більше не тривожиться — Леся й так була йому чужа.

Я завжди боявся гір і конфорок; і досі, виходячи з дому, перекриваю газ. Однак найбільший страх дитинства — опинитися самому в горах. Коли вони височіють на горизонті, як велетенські шоколадки-тоблерони.

Здається, то був кінець літа, я зайшов до Дзвінки Біленчук, сусідки-однокласниці, з якою ходив ловити окунів у затопленому погребі і яка, зрештою, стала моєю першою симпатією. Дивлячись по телевізору запис бою Віталія Кличка і Леннокса Льюїса, за столом сопів мерзенний Дзвінчин дід (досі пам'ятаю його залізний передній зуб). Перед ним на таці лежали шоколадні пірамідки — як гори біля Буркута.

— Що витріщився, малий Плав'юче? — хрипів старий. — Чужих дітей не годую, — і відкушував шматок гори, говорячи Дзвінці, що дасть їй тоблерон тільки тоді, коли тут не швендятимуть усякі бейджики.

— Твій вас хоч не б'є, — шепотіла мені Дзвінка, батько якої працював за кордоном і ці ж тоблерони передавав, а мамі не завжди вдавалося врятувати дитину від побиття п'яним дідом.

Зрештою, пізніше за кордон виїхала і тьотя Люба. Загалом їхня родина мені видавалася більш дегенератською, ніж наша. У мене принаймні мама була не істеричка. Хоч і дуже нещасна. Одного разу тьотя Люба